

ואיך שונה התנא בסיפא מעשה שאף שנתן לאחר, אסור המודר? (7)

ומבארין: משנתינו **הסורי מיהפרא**, והכי **קתני: ואם הוכיח סופו** [סוף דבריו] על תחילתו, שלא נתכוין לתת לאחר במתנה גמורה, אלא רק הערמה היא, כגון במתנת בית חורון, שאמר לבסוף "והינן לפניך אלא כדי שיבוא אבא" — **אסור**.

אבל אם לא אמר בפירוש, אף שהענין בעצמו מוכיח שלא נתכוין לתת — אלא כדי שיהנה המודר, בכל זאת הרי זו מתנה — ומותר.

ומעשה נמי בבית חורון, באחד דהוה סופו מוכיח על תחילתו, ואמרו חכמים שבכהאי גוונא — אסור.

אמר רבא: לא שנו, אלא דאמר ליה הבן לאותו אדם: והינן לפניך אלא כדי שיבוא אבא. שלשון זה — תנאי גמור הוא, שדווקא על מנת כן נתן לו, כדי שיבוא האב ויאכל.

אבל אם אמר ליה: "שיחו לפניך שיבוא אבא", אזי אין זה תנאי כלל, אלא **מדעתך**, אם תרצה, יבוא אבא ויאכל — **הוא דאמר ליה**. ובכהאי גוונא — מתנה גמורה היא, ומותר (8).

לישנא אחרינא — אמרין לה את דברי רבא כך:

אמר רבא: לא תימא שטעמא של התנא של משנתינו, דווקא משום דאמר ליה: והינן לפניך — **הוא דאסור, אבל אם אמר ליה "הן לפניך שיבוא אבא ויאכל"** — **מותר**,

אלא אפילו אם אמר ליה "הן לפניך יבוא אבא ויאכל", למרות שבעלמא לשון כזה אינו לשון תנאי, בכל זאת הכא **אסור**.

מאי טעמא?

משום ש**סעודתו** שהכין לצורך הנישואין **מוכחת עליו**. שהרי ודאי שאין אדם מכין סעודה לנשואי בנו — ונותנה לאדם אחר! על כרחך שמה שאמר "ויבוא אבא", נתכוין לתנאי גמור (9).

מעשה **בההוא גברא, דהוה ליה ברא דהוה ב-חח** **שמיט כיפי דכיתנא** [שהיה לו בן, שהיה גונב אגודות של פשתן]. והיה לו עוד בן אחר שהיה מעולה.

אסרינהו האב לנכסיה עליה [על בנו].

אמרו ליה לאותו אדם: ואי הואי בר ברך צורבא מרבנן [ואם יהיה בנו של בנך זה

מתנה, שהרי לא נתכוון הנותן להקנותה כלל, אלא רק שתקרא על שמו, כדי שיהא אביו מותר בה. ר"ן, עיי"ש.

7. כתב הר"ן דאין זה מעשה לסתור ממש, שהרי בסיפא אמר לו "והינן לפניך אלא כדי שיבוא וכו'". אלא שמכל מקום, היאך שנה ברישא שמותר, ובסיפא מביא מעשה שמותר,

הרי דרך התנא להביא מעשה לסיוע לרישא!

8. וכדאיתא במס' ביצה, בההוא דאמר: הבו ד' מאה זוזי לפלניא ולנסיב ברתאי, דאמר רבא: ד' מאה זוזי שקיל. ברתיה, אי בעי — נסיב, אי בעי — לא נסיב.

9. כתב הרשב"א, שדווקא כשאמר כן בשעת